

ശ്രീഃ

ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

ശ്രീമാൻ വേംകടനാഥാർയഃ കവിതാർക്കികകേസരീ |

വേദാന്താചാർയവർയോ മേ സന്നിധത്താം സദാ ഹൃദി ||

ശ്രീരംഗനാഥപാദുകാസഹസ്രം

|| ബഹുരത്നപദ്ധതിഃ ഷോഡശീ ||

This document has been prepared by*

Sunder Kidambi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness *śrīmad āṇḍavan* of *śrīraṅgam*

*This was typeset using skt and T_EX for Malayalam.

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

|| ബഹുരത്നപദ്ധതിഃ ഷോഡശീ ||

ശ്രീമാൻ വേംകടനാഥാർയഃ കവിതാർക്കികകേസരീ |
വേദാന്താചാർയവർയോ മേ സന്നിധത്താം സദാ ഹൃദി ||

മുഖബാഹുരുപാദേഭ്യോ വർണ്ണാൻ സൃഷ്ടവതഃ പ്രഭോഃ |
പ്രപദ്യേ പാദുകാം രത്തൈർവൃക്തവർണ്ണവ്യവസ്ഥിതിം || 16.1 ||

മണിഭിഃ സിതരക്തപീതകൃഷ്ണൈർഭവതീ
കാഞ്ചനപാദുകേ! വിചിത്രാ |
യുഗഭേദവികൽപിതം മുരാദേഃ
യുഗപദ്രുശയതീവ വർണ്ണഭേദം || 16.2 ||

നവരത്നവിചിത്രീതാ മുരാദേഃ
പദയോസ്ത്വം മണിപാദുകേ! വിഭാസി |
നവഖണ്ഡവതീ വസുന്ധരേവ
പ്രണയാജ്ജന്മഭൂവം സമാശ്രയന്തീ || 16.3 ||

സഹസാ വിനിവേദ്യ സാപരാധാൻ
ത്വദധീനസ്വപദേ മുകുന്ദപാദേ |
അരുണോപലസക്തമൗക്തികശ്രീഃ
സ്തമയമാനേവ വിഭാസി പാദുകേ! ത്വം || 16.4 ||

ബഹുരത്നസമുദ്ഭവം മയുഖം
തവ മന്യേ മണിപാദുകേ! മുരാദേഃ |
ചരണോപഗതം മയുരപിഞ്ചരം
മകുടാരോഹണസാഹസം പ്രമാർഷ്ടും || 16.5 ||

പ്രഭയാ ഹരിനീലമൗക്തികാനാം
വികസന്ത്യാ ദിശസീവ പാദുകേ! ത്വം |

മധുഭിച്ഛരണാരവിന്ദലക്ഷ്മയാഃ
സ്രജമിന്ദീവരപുണ്ഡരീകബദ്ധാം || 16.6 ||

തവ മാധവപാദുകേ! മണീനാം
പ്രഭയാ ദേവി! സിതാസിതാരൂണാനാം |
വഹതേ ശിരിശസ്യ മൗളിഗംഗാ
കുമുദേന്ദീവരപദ്മകാനനാനി || 16.7 ||

പൃഥഗ്വിധാനാം ദ്യുതിഭിർമ്മണീനാം
ത്വാം പാദുകേ! ലോഹിതശുക്ലകൃഷ്ണാം |
വിഹാരഹേതോരിഹ രംഗഭർത്തുഃ
പാദാനുഷക്താം പ്രകൃതിം പ്രതീമഃ || 16.8 ||

തമാലനീലദ്യുതിമിന്ദ്രനീലൈഃ
മുക്താനുവിദ്ധാം മണിപാദുകേ! ത്വാം |
അവൈമി രംഗേശ്വരകാന്തിസിന്ധോഃ
വേലാമവിശ്രാന്തഗതാഗതാർഹാം || 16.9 ||

അവൈമി രംഗേശ്വരപാദുകാഭ്യാം
അകാലകാല്യം വിഭവം വിധാതും |
വജ്രേന്ദ്രനീലവ്യപദേശഭൃശ്യം
ബന്ദീകൃതം നൂനമഹസ്ത്രിയാമം || 16.10 ||

പദസ്യ ഗോപ്ത്രി ഭവതീ മുരാരേഃ
മണിസ്പൃശാ മൗക്തികരത്നഭാസാ |
അന്തർദ്വയാം സാഞ്ജനയാ മുനീനാം
അനക്തി കർപ്പൂരശലാകയേവ || 16.11 ||

മുക്താമയുഖപ്രകരൈഃ സുഭദ്രാ
കൃഷ്ണാ മഹേന്ദ്രോപലരശ്മിജാലൈഃ |
മാന്യാ മുരാരേർമ്മണിപാദുകേ! ത്വം
വിഹാരയുക്താ വിജയം വൃണോഷി || 16.12 ||

വിചിത്രവർണ്ണാം മണിപാദുകേ! ത്വാം
 ഹനോമയീം സാമനിബദ്ധഗീതിം |
 മുനീന്ദ്രജുഷ്ടാം ദിപദാം മുരാദേഃ
 പ്രത്യായികാം കാഞ്ചിദ്യുചം പ്രതീമഃ || 16.13 ||

പ്രസേദുഷീ ഗോത്രഭിദഃ പ്രണാമൈഃ
 പുഷ്ണാസി രംഗേശ്വരപാദുകേ! ത്വം |
 മണിപ്രഭാസംവലനാപദേശാത്
 പ്രായസ്തദർഹാണി ശരാസനാനി || 16.14 ||

ശോണാശ്മനാം തവ ഹരിന്മണിരശ്മിഭിന്നം
 ബാലാതപം ബലിവിമർദ്ദനപാദരക്ഷേ! |
 ശ്യാമീകൃതം ശുകശകുന്തഗണപ്രവേശാത്
 ശങ്കേ സതാം കിമപി ശാലിവനം വിപക്ഷം || 16.15 ||

സംഭിദ്യമാനമണിവിദ്രുമമൗക്തികശ്രീഃ
 സൈരന്ധ്രികേവ ഭവതീ മണിപാദരക്ഷേ! |
 പ്രസ്തൗതി രംഗന്യപതേശ്വരണാരവിന്ദേ
 കസ്തുരികാഘൃസ്യുണചന്ദനപംകചർച്ചാം || 16.16 ||

ആതമ്പതീമസുരമർദ്ദനപാദരക്ഷേ!
 ശുദ്ധാന്തപക്ഷ്മളദ്യുശാം മദനേന്ദ്രജാലം |
 വൈഹാരികീം വിവിധരത്നമയുഖലക്ഷാത്
 മന്യേ സമുദ്ധഹസി മോഹനപിഞ്ചരികാം ത്വം || 16.17 ||

രതൈർവ്യവസ്ഥിതസിതാസിതശോണവർണ്ണൈഃ
 ആലോകവദ്ഭിരജഹത് ശ്രുതിസന്നികർഷൈഃ |
 ഭ്രഷ്ടും മുകുന്ദചരണാവനിമേഷദ്യുശ്യാ
 സന്ദൃശ്യസേ ജനനി! സംഭൃതനേത്രപംക്തിഃ || 16.18 ||

ഗാരുത്മാന്തരിതമൗക്തികപംക്തിലക്ഷ്യാത്
 ദൂർവ്വാമധുകരചിതം ദൂരിതോപശാന്ത്യൈ |

മാതഃ! സ്വയം വഹസി മുശുധിയാം പ്രജാനാം
മംഗളമാല്യമിവ മാധവപാദുകേ! ത്വം || 16.19 ||

രംഗാധിരാജപദരക്ഷിണി! രാജതേ തേ
വജ്രോപസംഘടിതമൗക്തികവിദ്രുമശ്രീഃ |
സക്താ ചിരം മനസി സംയമിനാം നിവാസാത്
സൂർയേന്ദുവഹ്നിമയമണ്ഡലവാസനേവ || 16.20 ||

ആസക്തവാസവശിലാശകലാസ്ത്വദീയാഃ
പദ്മാസഹായപദരക്ഷിണി! പദ്മരാഗാഃ |
പ്രത്യക്ഷയന്തി കമപി ഭ്രമരാഭിലീനം
പാദാരവിന്ദമകരന്ദരസപ്രവാഹം || 16.21 ||

അന്തഃപുരാണി സമയേഷഭിഗന്തുമേകാ
രംഗേശിതൂർജ്ജ്ഞപയസീവ പദാവനി! ത്വം |
മുക്താംശുജാലമിളനാദ്രുചിരൈഃ പ്രവാളൈഃ
ബിംബാധരം സ്ഥിതവിശേഷയുതം പ്രിയാണാം || 16.22 ||

രംഗേശ്വരസ്യ മൃഗയോശ്ചരണാവസക്താം
രക്ഷഃകപീന്ദ്രമകുടേഷു നിവേശയോഗ്യാം |
മന്യേ പദാവനി! നിബദ്ധവിചിത്രരതാം
മായാമൃഗസ്യ രചിതാമിവ ചർമ്മണാ ത്വാം || 16.23 ||

ബധ്നാസി രംഗപതിവിഭ്രമപാദുകേ! ത്വം
മായാകിരാതമകുടേ നവബർഹമാലാം |
ആക്യഷ്ടവാസവധനുശ്ശുകലൈർമ്മണീനാം
അന്യോന്യസംഘടിതകർണ്ണുരിതൈർമ്മയുഖൈഃ || 16.24 ||

അന്യോന്യബന്ധുരഹരിന്മണിപദ്മരാഗാ
രംഗേശ്വരസ്യ ചരണാവനി! രാജസേ ത്വം |
ആത്മോപമാനവിഭവാച്ചരിതാർത്ഥയന്തീ
ശൈലാത്മജാഗിരിശയോരിവ മുർത്തിമേകാം || 16.25 ||

താപത്രയപ്രശമനായ സമാശ്രിതാനാം
 സന്ദർശിതാരൂണസിതാസിതരത്നപംക്തിഃ |
 പുഷ്ണാസി രംഗന്യപതേർമ്മണിപാദുകേ! ത്വം
 പ്രായഃ സരോജകുമുദോത്പലകാനനാനി || 16.26 ||

ദേഹദ്യുതിം പ്രകടയന്തി മഹേന്ദ്രനീലാഃ
 ശൗരേഃ പദാംബുജരുചിം തവ പദ്മരാഗാഃ |
 അന്യോന്യലബ്ധപരഭാഗതയാ ത്വമീഷാം
 ആഭാതി കാന്തിരപരാ മണിപാദരക്ഷേ! || 16.27 ||

ആകീർണ്ണമൗക്തികഹരിന്മണിപദ്മരാഗാം
 അംഭോജലോചനപദാവനി! ഭാവയേ ത്വാം |
 തത്പാദവിശ്രമജുഷാം ശ്രുതിസുന്ദരീണാം
 വർണ്ണോപധാനമിവ മൗളിനിവേശയോഗ്യം || 16.28 ||

ആസന്നവാസവശിലാശകലാസ്ത്വഭീയാഃ
 പദ്മേക്ഷണസ്യ പദരക്ഷിണി! പദ്മരാഗാഃ |
 സംഭാവയന്തി സമയേ ക്വചിദുഷ്ണഭാനോഃ
 സദ്യഃ പ്രസൂതയമുനാസുഭഗാമവസ്ഥാം || 16.29 ||

മുകേന്ദ്രനീലമണിഭിർവ്വിഹിതേ ഭവത്യാഃ
 പംക്തീ ദ്യുഭേ പരമപുരുഷപാദരക്ഷേ! |
 മന്യേ സമാശ്രിതജനസ്യ തവാനുഭാവാത്
 ഉന്മാചിതേ സുകൃതദുഷ്കൃതശൃങ്ഖലേ ഭവേ || 16.30 ||

ഉദ്ഗീർണ്ണഗാഢതമസോ ഹരിനീലഭംഗാഃ
 താരാവിശേഷരുചിരാണി ച മൗക്തികാനി |
 ത്വത്സംഗമാത് സരസിജേക്ഷണപാദരക്ഷേ!
 സംയോജയന്തി നിശയാ ഭവമൗളിചന്ദ്രം || 16.31 ||

വിഷ്ണോഃ പദേന ഘടിതാ മണിപാദുകേ! ത്വം
 വ്യക്തേന്ദ്രനീലരുചിരുജ്ജലമൗക്തികശ്രീഃ |

കാലേഷു ഭീവ്യസി മരുദ്ഭിരുഭീർയമാണാ
കാദംബിനീവ പരിതഃ സ്ഫുടവാരിബിന്ദുഃ || 16.32 ||

ഭാസാ സ്വയാ ഭഗവതോ മണിപാദരക്ഷേ!
മുക്താമ്പിതാ മരതകോപലപദ്ധതിസ്തേ |
നിത്യാവഗാഹനസഹം സകലസ്യ ജന്തോഃ
ഗംഗാമ്പിതം ജനയതീവ സമുദ്രമന്യം || 16.33 ||

സൂർയാത്മജാ ഹരിശിലാമണിപംക്തിലക്ഷ്യാത്
ത്വാം നിത്യമാശ്രിതവതീ മണിപാദരക്ഷേ! |
ആദൗ ജനാർദ്ദനപദേ ക്ഷണമാത്രലഗ്നാം
ആസന്നമൗക്തികരുചാ ഹസതീവ ഗംഗാം || 16.34 ||

പര്യന്തസൻഘടിതഭാസുരപദ്മരാഗാഃ
പദ്മോദരഭ്രമരകാന്തിമുഷസ്ത്വഭീയാഃ |
ത്വത്സംശ്രയേണ ചരണാവനി! ശക്രനീലാഃ
പീതാംബരേണ പുരുഷേണ തുലാം ലഭന്തേ || 16.35 ||

ശംകേ പദാവനി! സദാ പരിചിമ്പതീ ത്വം
രംഗേശിതുശ്ചരണപംകജസൗകുമാർയം |
അഗ്രേ മഹോഭിരരുണോപലമൗക്തികാനാം
പ്രാജ്യാം വിനിക്ഷിപസി പല്ലവപുഷ്പപംക്തിം || 16.36 ||

നിർഗ്ഗച്ഛതാ ചരണരക്ഷിണി! നീയമാനാ
രംഗേശ്വരേണ ഭവതീ രണഭീക്ഷിതേന |
സൂതേ സുരാരിസുഭീനയനാംബുജാനാം
ജ്യൗത്സ്നീം നിശാമിവ സിതാസിതരത്നഭാസാ || 16.37 ||

മരകതഹരിതാംഗീ മേദുരാ പദ്മരാഗൈഃ
അഭിനവജലബിന്ദുവ്യക്തമുക്താഫലശ്രീഃ |
കലയസി പദരക്ഷേ! കൃഷ്ണമേഘപ്രചാരാത്
കനകസരിദനുപേ ശാഖലം സേന്ദ്രകോപം || 16.38 ||

വിരചിതസുരസിന്ധോഃ വിഷ്ണുപാദാരവിന്ദാത്
 സമധികമനുഭാവം പാദുകേ! ദർശയന്തീ |
 വലഭിദുപലമുക്താപദ്മരാഗപ്രകാശൈഃ
 പരിണമയസി നൂനം പ്രാപ്തശോണം പ്രയാഗം || 16.39 ||

വിവിധമണിമയുഖൈർവ്യക്തപക്ഷാം വിചിത്രൈഃ
 ജലനിധിദുഹിതുസ്ത്വാം വേദ്മി ലീലാചകോരീം |
 അനിശമവികലാനാം പാദുകേ! രംഗഭർത്തുഃ
 ചരണനഖമണീനാം ചന്ദ്രികാമാപിബന്തീം || 16.40 ||

ചരണകമലസേവാസംഗിനാം രംഗഭർത്തുഃ
 വിനയഗരിമഭാജാം വർജ്ജിതൈരാതപത്രൈഃ |
 പുനരപി പദരക്ഷേ! പുഷ്യസി ത്വം സുരാണാം
 ബഹുവിധമണികാന്ത്യാ ബർഹിപിഞ്ചരാതപത്രം || 16.41 ||

മരകതരുചിപത്രാ മൗക്തികസ്മേരപുഷ്പാ
 സ്ഫുടകിസലയശോഭാ ഭാസുരൈഃ പദ്മരാഗൈഃ |
 ഫലമഖിലമുദാരാ രംഗനാഥസ്യ പാദേ
 കലയസി ഭവതീ നഃ കൽപവല്ലീവ കാചിത് || 16.42 ||

ബഹുമണിരുചിരാംഗീം രംഗനാഥസ്യ പാദാത്
 നിജശിരസി ഗിരീശോ നിക്ഷിപൻ പാദുകേ! ത്വാം |
 സ്മരതി ലളിതമന്തർല്ലാളനീയം ഭവാനൃഃ
 തരളഘനകലാപം ഷൺമുഖസ്യൗപവാഹ്യം || 16.43 ||

വിവിധമണിസമുത്ഥൈഃ വ്യക്തമാപാദയന്തീം
 ദിവസരജനിസന്ധ്യായൗഗപദ്യം മയുഖൈഃ |
 ഉപനിഷദുപഗീതാം പാദുകേ! രംഗിണസ്ത്വാം
 അഘടിതഘടനാർഹാം ശക്തിമാലോചയാമഃ || 16.44 ||

സകലമിദമവന്ധ്യേ ശാസനേ സ്ഥാപയന്തീ
 മുരമഥനപദസ്ഥാ മൗക്തികാദിപ്രകാരാ |

പ്രകടയസി വിശുദ്ധശ്യാമരക്താദിരുപാൻ
ഫലപരിണതിഭേദാൻ പ്രാണിനാം പാദുകേ! ത്വം || 16.45 ||

പ്രദിശതി മുദമക്ഷ്ണോഃ പാദുകേ! ദേഹഭാജാം
ശതമഖമണിപംക്തിഃ ശാർങ്ഗിണസ്തുല്യവർണ്ണാ |
പരിസരനിഹിതൈസ്തേ പദ്മരാഗപ്രദീപൈഃ
ഘനതരപരിണയാ കജജളശ്യാമികേവ || 16.46 ||

കലയാഽപി ഹാനിരഹിതേഷു സദാ
തവ മൗക്തികേഷു പരിതഃ പ്രഥതേ |
ഉപരജ്യമാനഹരിണാംകതുലാ
ഹരിപാദുകേ! ഹരിശിലാമഹസാ || 16.47 ||

മരകതപത്രളാ രുചിരവിദ്രുമപല്ലവിതാ
പൃഥുതരമൗക്തികസ്തബകിതാ നിഗമൈഃ സുരഭിഃ |
ഉപവനദേവതേവ ചരണാവനി! രംഗപതേഃ
അഭിലഷതോ വിഹാരമഭിഗമ്യ പദം സ്പൃശസി || 16.48 ||

സദോത്തുംഗേ രംഗക്ഷിതിരമണപാദപ്രണയിനി!
ത്വദാലോകേ തത്തന്മണികിരണസംഭേദകല്പേഷേ |
പ്രതിസ്രോതോവൃത്തയാ പ്രഥിതരുചിഭേദം ന സഹതേ
നവാംഭസ്സ്പാച്ഛരദ്യം നമദമരകോടീരമകരഃ || 16.49 ||

ജനയസി പദാവനി! ത്വം മുക്താശോണമണിശക്രനീലരുചാ |
നഖരുചിസന്തതിരുചിരാം നന്ദകനിസ്ത്രിംശസമ്പദം ശൗരേഃ || 16.50 ||

|| ഇതി ശ്രീപാദുകാസഹസ്രേ ബഹുരത്നപദ്ധതിഃ ഷോഡശീ ||
കവിതാർക്കികസിംഹായ കല്യാണഗുണശാലിനേ |
ശ്രീമതേ വേംകടേശായ വേദാന്തഗുരവേ നമഃ ||